

Saarna 28.8.2016 Rajamäen kirkko, 15. sunnuntai helluntaista

Luuk. 17: 11–19

Matkallaan kohti Jerusalemiä Jeesus kulki Samarian ja Galilean rajaseudulla. Kun hän oli tulossa eräaseen kylään, häntä vastaan tuli kymmenen spitaalista miestä. Nämä pysähtyivät matkan päähän ja huusivat: "Jeesus, opettaja, armahda meitä!" Nähdessään miehet Jeesus sanoi heille: "Menkää näyttämään itsenne papeille." Mennessään he puhdistuivat. Huomattuaan parantuneensa yksi heistä kääntyi takaisin. Hän ylisti Jumalaa suureen ääneen, lankesi maahan Jeesuksen jalkojen juureen ja kiitti häntä. Tämä mies oli samarialainen. Jeesus kysyi: "Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän muuta ovat? Tämä muukalainenko on heistä ainoa, joka palasi ylistämään Jumalaa?" Ja hän sanoi miehelle: "Nouse ja mene. Uskosi on pelastanut sinut."

Päivän aihe kiitollisuus tuntuu olevan ajankohtainen aihe. Kuulin juuri muutama viikko sitten radiossa keskustelun siitä, kuinka avain onnellisuuteen on kiitollisuus. Samoin huomasin jokin aika sitten jossakin lehdessä ohjeita, joilla voi opetella kiitollisuutta. Jos googleen laittaa hakusanaksi kiitollisuuden, saa tulokseksi suuren määrän kaikenlaisia henkisyteen, henkiseen kehitykseen ja uususkonnollisuuteen liittyviä blogeja. Mutta mitä Raamattu ja tämän pyhän evankeliumiteksti kertoo kiitollisuudesta?

Luukkaan evankeliumi jakautuu kolmeen osaan, joista tämän päivän evankeliumiteksti sijoittuu keskiosaan. Evankeliumin alkuosa sijoittuu Galileaan ja loppuosa Jerusalemiin, missä Jeesus lopulta kohtaa kuolemansa ristillä. Evankeliumin keskiosassa pääosassa ovat Jeesuksen opetukset mutta se on myös kirjoitettu matkakertomukseksi, jossa seurataan Jeesuksen matkaa kohti Jerusalemiä ja elämänsä viimeisiä tapahtumia.

Jeesuksen kulkiessa opetuslastensa kanssa kohti Jerusalemiä heitä vastaan kävelee 10 spitaalista miestä. Lääketieteellinen tieto sairauksista ja niiden nimistä on muuttunut vuosisatojen aikana paljon, joten on mahdotonta antaa millekään Raamatussa mainitulle sairaudelle/taudille nykylääketieteen mukaista määritelmää tai diagnoosia. Spitaali oli tuohon aikaan yleisnimitys ihosairauksille, jotka aiheuttivat esimerkiksi kyhmyjä, paiseita, hilseilevää ihottumaa tai laikkuja

ihoon. Mooseksen laissa annettiin tarkat ohjeet siitä, miten piti toimia jos joku sairastui spitaaliin. Kolmannessa Mooseksen kirjassa on mm. tarkat kuvaukset siitä, millaiset oireet katsottiin kuuluvan spitaaliin. Papin, ei lääkärin, tehtävä oli tutkia sairastunut. *”Jos jonkun ihoon tulee kyhmy, hilseilevä ihottuma tai vaalea laikku, niin että on aihetta epäillä spitaalitautilta, hänet on vietävä Aaronin tai jonkun Aaronin sukuun kuuluvan papin luo”* (3.Moos. 13:2).

Sairauksia ei tunnettu Raamatun aikana ja sairastuneita pelättiin. Spitaalain ajateltiin tarttuvan helposti ja sairastuneet julistettiin epäpuhtaiksi, saastaisiksi. Puhtaussäännöt olivat erittäin tärkeitä juutalaisille, ja epäpuhtaiksi julistetut spitaaliset eristettiin yhteisöstään, etteivät he saastuta muita. Heidän oli asuttava leirin ja myöhemmin kaupunkien ulkopuolella. 3. Mooseksen kirjassa sanotaan: *”Spitaalitautilta sairastavan tulee käyttää repaleisia vaatteita, pitää hiuksensa hajallaan ja kasvojensa alaosa peitettynä sekä huutaa: ”Saastainen, saastainen!” Niin kauan kuin hän potee tautiaan, hän pysyy saastaisena. Hänen on asuttava erillään leirin ulkopuolella”* (3.Moos. 13:45–46). Todennäköisesti tästä syystä evankeliumin 10 miestä pysähtyvät matkan päähän Jeesuksesta: He ovat tottuneet, että eivät voi tulla liian lähelle muita, puhtaita, ihmisiä, etteivät tartuta ja saastuta heitä. Sen sijaan he huutavat Jeesukselle matkan päästä: *”Jeesus, opettaja, armahda meitä”*. Jeesus kehottaa miehiä menemään papin luo näyttäytymään, jotta pappi voi todeta heidät parantuneiksi ja puhtaiksi, kuten Mooseksen lain mukaan oli tapana tehdä. Miehet uskoivat Jeesusta ja lähtivät matkaan, kuten Jeesus oli käskenyt. Matkalla miehet puhdistuivat.

Tässä kohdassa evankeliumi saa mielenkiintoisen suunnan. Yksi miehistä kääntyykin ja palaa takaisin Jeesuksen luo. Tekstissä kerrotaan kuinka hän suureen ääneen ylisti Jumalaa ja lankesi maahan Jeesuksen jalkojen juureen, ja kiitti häntä. Tämä mies oli samarialainen. Jälleen kerran Luukkaan evankeliumissa nostetaan samarialainen esimerkiksi esimerkillisestä toiminnasta. Näin on myös tutussa kertomuksessa Laupiaasta samarialaisesta. Mutta mitä ihmeellistä on siinä, että kiittämään palannut oli samarialainen? Voidaan sanoa, että tuohon aikaan samarialaiset ja juutalaiset olivat toistensa viholliskansoja. Jo pelkästään samarialaisen varjoon osuminen, teki hurskaan juutalaisen epäpuhtaaksi. Ja jälleen kerran samarialainen on se, joka toimii esimerkillisesti ja muistaa tulla kiittämään.

Mutta mitä tapahtui yhdeksälle muulle puhdistuneelle? Olivatko he sitten kiittämättömiä, kun eivät palanneet kiittämään Jeesusta kuten samarialainen teki? Heistä ei meille kerrota muuta kuin, että he lähtivät Jeesuksen käskyn mukaan näyttämään itsensä papeille ja puhdistuivat matkalla.

Kun asiaa ajattelee, on näiden 9 miehen toimintaan aika helppo samaistua. He ovat olleet varmasti niin onnellisia ja innoissaan siitä, että he parantuivat, etteivät kaiken onnentunteen keskellä siinä hetkessä tulleet ajatelleeksi kiitosta. Parantuminen ja puhdistuminen tarkoittivat heille sitä, että kun pappi toteaa heidät puhtaaksi ja uhraa uhrieläimet, kuten Mooseksen laissa on määrätty, he pääsevät takaisin oman yhteisönsä jäseniksi ja perheidensä pariin jatkamaan elämäänsä kuten ennen sairautta. Voimme vaan kuvitella sitä riemua! Varmasti jokainen meistä löytää hetkiä elämästään, kun on ollut näiden yhdeksän miehen joukossa: niin innostunut ja onnellinen jostakin asiasta, että pysähtyminen ja kiitos eivät olleet ensimmäisenä mielessä.

Kaikki elämän lahjat tulevat Jumalalta. Usein kuitenkin ajattelemme, että olemme ansainneet kaiken kovalla työllä itse ja vaadimme itsellemme kiitosta. Unohtamme kuitenkin, että loppujen lopuksi kaiken takana on Jumala, jolta olemme saaneet kaiken. Muistanko pysähtyä ja kiittää Jumalaa kaikesta saamastani hyvästä? Spontaanisti, aidosti sydäimestä kuten samarialainen.

Martti Luther on kirjoittanut: ”Jospa oppisimme vähemmän valittamaan sitä, mitä meiltä puuttuu ja enemmän kiittämään siitä, mitä meillä on. Se tekisi elämämme valoisammaksi”.